

GEORGE ENESCU
FESTIVAL

16 septembrie, ora 11.00

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

ENESCU ȘI CONTEMPORANII

Sala Auditorium

Recital ALEXANDER KRICHEL pian

Enescu Suita nr. 2 în re major op. 10

Toccata / Sarabanda / Pavana / Bourrée

Ravel *Gaspard de la nuit*

Ondine / Le Gibet / Scarbo

Pauză (15 minute)

Rahmaninov *Studii-tablou* op. 39

Allegro agitato / Lento assai / Allegro molto / Allegro assai / Appassionato / Allegro / Lento / Allegro moderato / Allegro moderato

George Enescu (1881-1955): Suita nr. 2 în re major op. 10

Din mărturisirile consemnate ce au rămas de la Maestrul George Enescu, cel mai mare muzician român, aclamat și prețuit ca valoare majoră universală, reiese cu claritate dorința sa de a fi considerat în primul rând în calitate de compozitor. Creația enesciană a îmbogățit repertoriul pianului cu câteva opere ce s-au înscris și au rămas în patrimoniul internațional al genului. Printre primele capodopere compuse în floarea tinereții, la vârsta aurorală de 20 de ani, se află cea de a doua suită, op. 10, datând din anul 1901, care a fost realizată pentru un concurs organizat de revista pariziană *Musica*. Atunci a compus *Toccata*, căreia i-au urmat celelalte mișcări. Juriul concursului, din care făceau parte Debussy, Vincent d'Indy și Gabriel Pierné, i-a acordat în unanimitate premiul I. Autorul însuși atestă că a fost inspirat de Ravel și Debussy, dar și de „dulcele peisaj moldav” pe care-l purta în cele mai intime fibre ale ființei. Se contura astfel o sinteză unică, originală, între elemente neoclasice, romantice, impresioniste și etnice românești. *Toccata, Majestueusement, mais pas trop lent* (Majestuos dar nu prea lent), prezintă armonii somptuoase, ce susțin o melodică bogată, generoasă, de o solemnitate senină. *Sarabanda, Noblement* (Cu noblețe), se distinge prin armoniile arhaizante de cvarte și cvinte. *Pavana, Lentement bercé* (Legănat lent), e construită pe baza unei celule de patru sunete, având o expresie intimă, evocatoare, nostalgică. Centrul de greutate al suitei îl reprezintă ultima mișcare, *Bourrée, Vivement* (Rapid), piesă martelată, dinamică, prezentând complicate înlănțuiri de acorduri alterate, ce entuziasmează pe interpret și pe auditori prin caracterul strălucitor, puternic energizant. Ca o consecință a celor parcurse, putem recunoaște în această suită majestuoasă deschiderea ciclului de capodopere prin care geniul enescian a înzestrat muzica românească și universală.

Maurice Ravel (1875-1937): Gaspard de la nuit

Considerată ca fiind o culme a artei pianistice raveliene și una dintre paginile de valoare supremă ale muzicii dedicate acestui instrument în secolul XX, suita *Gaspard de la nuit* a fost compusă ca un ansamblu de trei piese, la începutul veacului, mai precis, în anul 1901. Ravel a cercetat îndelung poemele în proză ale scriitorului Aloisius Bertrand, romantic excentric din perioada anilor 1830, și s-a oprit asupra a trei texte. A lucrat intens timp de peste șase luni, în vara anului 1908, după care a publicat noul ciclu la prestigioasa editură Durand, prima audiție având loc la Paris, iar în ianuarie 1909, o nouă audiție în sala Erard, prilej cu care obține confirmarea publică necesară pentru a contracara criticile severe venite din partea tradiționaliștilor înveterați.

Program

Prima piesă, *Ondine*, era precedată de următorul text: „Ascultați! Ascultați! Sunt eu, Ondine, cea care răspândește această picătură de apă pe romburile sonore ale ferestrelor tale luminate de razele triste ale lunii...” Ondine își cântă melodia seducătoare într-un context de complicată nehotărâre tonală. Valul crește pe măsură ce pasiunea se intensifică, apoi descrește în aceeași măsură, în formule acordice sugestive ce evocă mirajele captivante ale apei și misterele ei mișcătoare.

Piesa a doua, *Spânzurătoarea*, evocă bătăile clopotului ce sună lângă zidurile cetății, pregătind șocul de a vedea un spânzurat sub ultimele raze ale soarelui în apus. Sunt 52 de măsuri construite lent în jurul unui sunet-pivot. Vibrațiile sincopate se lovesc de ritmul impasibil, greu ca plumbul. Se produce suprapunerea glasului plângător, lugubru, disperat cu halucinația sonoră și vizuală a mișcării amețitoare a cadavrului. Ultima piesă, *Scarbo*, evocă figura unui pitic născut din viziuni de coșmar. Se aude, parcă, râsul sarcastic al fantomei, invadând sufletul celui bântuit. Imaginea e construită din sonorități frenetice și grotești, delirante, ce se confruntă, din note repetate furios. La final, totul se destramă, risipindu-se ca un vis urât. Ultimele măsuri se pierd, scânteind tremurat ca un reflex al apariției iluzorii.

Serghei Rahmaninov (1873-1943): Studii-tablou op. 39

Considerat ca fiind unul dintre cei mai valoroși pianiști din toate timpurile, Serghei Rahmaninov a dăruit pianului, în același timp, o muzică de cea mai înaltă calitate, ce se bucură de succes deplin până în perioada contemporană. *Studiile-tablou* au fost compuse în anii 1917-1918. Termenul de étude (studiu, în franceză) trebuie înțeles atât ca piesă ce propune și dezvoltă o problemă de tehnică instrumentală, cât și în accepțiunea picturală pe care o sugerează noțiunea de tablou din titlu.

Primul studiu, *Allegro agitato* în do minor, e o țesătură de arpegii frânte la mâna dreaptă, în timp ce stânga desfășoară un desen în octave cu câteva sincopate, partea de mijloc prezentând un episod în staccato-uri jucăușe.

Al doilea studiu, *Lento assai*, în la minor, creează o atmosferă dureros interiorizată. Apare un motiv asemănător tragicului *Dies irae* la mâna dreaptă, după pregătirea unor legănări sincopate, voind să sugereze „Marea și pescărușii”.

Piesa a treia, *Allegro molto* în fa diez minor, e o învolburare improvizată cu mișcări cromatice, suspensii de valori binare și ternare, apogiaturi ce conferă varietate scriiturii tehnice.

A patra piesă, *Allegro assai* în si minor, are vervă spirituală și atmosferă fantastică, asemenea unei balade.

Piesa a cincea, *Appassionato* în mi bemol minor, e una din cele mai cunoscute din întregul ciclu. A fost adesea comparată cu studiul ultim din ciclul chopinian.

A șasea mișcare, *Allegro* în la minor, e vie și transparentă, evoluând preponderent în registrul acut al pianului, cu intervenții amenințătoare în grav, evocând povestea cu Scufița Roșie și Lupul.

Ultima piesă, *Allegro moderato*, în re major, e un marș puternic ritmat, o mișcare zgomotoasă, pe care autorul o considera de factură orientală.

Astfel se conturează cele nouă tablouri cărora inițial Rahmaninov nu le dădea un pretext vizual sau vreun program ca poveste în imagini. Ulterior, însă, el a explicat piesele în scrisori și convorbiri, dezvăluind intențiile și viziunile ce l-au inspirat, contribuind la realizarea veridică a culorilor și sensurilor adecvate.

Pianist

Pianistul **Alexander Krichel**, laureat al premiului ECHO Klassik, este cunoscut pentru interpretările sale captivante ale celor mai solicitante lucrări din literatura pianistică. De la Beethoven și Liszt până la Rahmaninov și Prokofiev, Alexander Krichel nu strălucește doar prin abilitățile sale tehnice, ci și prin capacitatea de a capta pe deplin mesajul emoțional al muzicii, care transcende către public. Contrastul dintre tunetele concrete la claviatură și cantilenele moi și luminoase este una dintre trăsăturile de marcă ale pianistului, născut la Hamburg în 1989. A beneficiat de o pregătire temeinică sub îndrumarea a doi dintre cei

©Erik_Wieder

mai mari pianiști ruși ai acestor timpuri. La Hanovra, a fost ultimul discipol al lui Vladimir Krainev înainte de a absolvi cu cea mai mare distincție la Royal College of Music din Londra, unde a studiat cu Dmitri Alexeev. În timpul carierei sale, artistul a dezvoltat o afinitate pentru muzica lui Serghei Rahmaninov. Concertele pentru pian ale compozitorului rus reprezintă o parte importantă din repertoriul lui Krichel. Înregistrarea live a celui de-al doilea concert pentru pian cu Orchestra Filarmonică din Dresda sub bagheta lui Michael Sanderling, alături de înregistrarea a trei cicluri de piese pentru pian din creația lui Maurice Ravel, se numără printre cele mai importante proiecte ale discografiei sale, care cuprinde în total șapte albume. După ce a sărbătorit debutul său la Berlin Classics cu albumul „Enescu & Mussorgsky”, cea de-a doua apariție în cadrul acestei colaborări a apărut la 24 martie 2023 cu „My Rachmaninoff” – la doar câteva zile înainte de împlinirea a 150 de ani de la nașterea compozitorului rus.

A susținut concerte la Filarmonica din Berlin și Konzerthaus, Elbphilharmonie și Laeiszhalle din Hamburg, Herkulesaal și Prinzregententheater din München, Filarmonica din Köln, Tonhalle Zürich, St. Martin in the Fields din Londra și la Filarmonica din Sankt Petersburg. De asemenea, a fost invitat să concerteze la New York, Cape Town, Tokyo, Kyoto, Caracas, Mexico City, Oslo, Varșovia și București.

Pe lângă aparițiile alături de Orchestra Simfonică Radio din Frankfurt, Orchestra Simfonică din Bamberg, Filarmonica din Dresda, Orchestra Filarmonică de Stat Germane Rheinland-Pfalz și Filarmonica din Bremen, este, de asemenea, a concertat cu Orchestra Simfonică din Tokyo, Orchestra Simfonică din Kyoto, Festival Strings Lucerne, Orchestra Filarmonică de Cameră Poloneză și Orchestra Simfonică din St. Petersburg. A colaborat cu dirijori renumiți precum Jonathan Nott, Michael Sanderling, Gabriel Feltz, Wojciech Rajski, Markus Poschner, Andrew Litton și Ruben Gazarian. A inspirat publicul la numeroase festivaluri, inclusiv la Festivalul de Muzică Schleswig-Holstein, Festivalul de Muzică Rheingau, Festspiele Mecklenburg-Vorpommern, Beethovenfest Bonn, Schwetzingen Festspiele, Kissinger Sommer, Piano aux Jacobins și Festivalul Internațional de Muzică de Marvão. De asemenea, interpretează muzică de cameră cu Cvartetul de coarde Shanghai, Cvartetul Goldmund și Cvartetul Amaryllis.

Alexander Krichel este co-fondator și director artistic al festivalului premiat Kultur Rockt, precum și director artistic al seriei exclusive de muzică de cameră „Kammermusik am Hochrhein”. Din 2018, este, de asemenea, membru permanent al juriului Fanny Mendelssohn Förderpreis.

Este implicat în proiecte care oferă copiilor și tinerilor acces la muzica clasică și în activități caritabile din Germania.